

Airvaboles *Cybister lateralimarginalis* De Geer, 1774 (Coleoptera, Dytiscidae) izplatība Latvijā

Abstract

Kalniņš M. 1999. Distribution of the Water Beetle *Cybister lateralimarginalis* De Geer, 1774 (Coleoptera, Dytiscidae) in Latvia.

Water beetle *Cybister lateralimarginalis* is the only species of the Cybisterini tribe in Latvia. This species was stated only in the Eastern part of Latvia (in Latgale) so far. There it is commonly found in the small lakes of the valley of the river Daugava as well as along the river itself. The water beetle *C. lateralimarginalis* was found in the Western part of Latvia – in lake Engure in May 1997; in the Northern part of Latvia – in pond near Valmiera in May 1999; in the Central part of Latvia – in Lake Beberbeķu in September 1999.

Key words: Coleoptera, Dytiscidae, *Cybister*, fauna, lakes.

Airvabole *Cybister lateralimarginalis* De Geer, 1774, ietilpst tribā Cybisterini. Tribā ietilpst piecas ģintis, no kurām tikai viena – *Cybister* Curtis, 1827, ar nedaudzām sugām ir pārstāvēta Palearktikā. Pavisam ģintī zināmas aptuveni 80 sugas, kuras apdzīvo galvenokārt tropu un subtropu joslas visā pasaulē (izņemot Dienvidameriku). Mērenajā joslā konstatētas septiņas sugas.

Dienvideiropas suga *C. lateralimarginalis* ir izplatīta bijušās PSRS Eiropas teritorijas dienvidu daļā, Aizkaukāzā, Vidusāzijā un lielākajā daļā Palearktiskās izņemot ziemeļus. Austrumu virzienā suga veido vāji nodalītas, lokālas formas. Pamatforma apdzīvo Rietumeiropu, Vidusjūras valstu reģionu (izņemot Tuvos austrumus un Krimu, kur tā sajaucas ar citām formām) (Зайцев, 1953). Somijā suga atrasta tikai Ingermanlandē (Somijas un Krievijas robeža, pie tam atradne ir apšaubāma) (Hellen, 1929).

Latvijā *C. lateralimarginalis* līdz šim bija konstatēta tikai Austrumlatvijā (Latgalē). Tur tā ir bieži sastopama nelielajos Daugavas ielejas ezeriņos un gar to. Balticas ezerā pie Varnavičiem suga sastopama masveidā un praktiski ir izkonkurējusi citas Latvijā bieži sastopamās *Dytiscus* ģints sugas (Barševskis, 1993).

Atradnes (īp. skaits, atrašanas gads, atradējs): Krāslavas raj., Mazais Ožuhnas ez. (3 īp., 1953., Z.Spuris), Rāznas ez. (1 kāpurs, 1959., O.Kačalova) (Spuris, 1991), Daugavpils raj., Ilgas, Sitas ez. (1 īp., 1984., A.Barševskis), Krāslavas raj., Izvalta, Sargavas ez. (1 īp., 1986., A.Barševskis), Varnaviči, Balticas ez. (1 īp., 1990., A.Barševskis) (Barševskis, 1993).

1997. un 1999.gadā *C. lateralimarginalis* tika atrasta gan Latvijas R, gan Z, gan centrālajā daļā. 1997. gada 17. maijā pētot Engures ezera (Rietumlatvija) ūdensvaboļu faunu 1 šīs sugas vabole tika noķerta Engures ezera Z galā (Talsu raj.), ceru rajonā, vilkvāļīšu audzē pie nelielas dūņu saliņas (M. Kalniņš); 1999.gada 28.maijā 1 īp. noķerts Valmieras raj. Kocēnos, dīķī (I.Upīte); 1999.gada 8.septembrī šī suga atrasta arī Rīgas raj., Babītes pag. Beberbeķu ezerā (S.Inberga). Acīmredzot *C. lateralimarginalis* ir izplatīta visā Latvijā, tomēr pagaidām nav skaidrs sugas sastopamības biežums.

Literatūra

Barševskis A. 1993. Austrumlatvijas vaboles. Daugavpils, Saule, 1-221 lpp.

Hellen W. 1929. Zur Kenntnis einiger Dytisciden Finnlands. Notulae entomologicae IX, 34-46.

Spuris Z. 1991. Latvijas kukaiņu katalogs. 10. Adefāgās ūdensvaboles (Haliplidae, Noteridae, Dytiscidae, Gyrinidae). Acta hydroentomologica Latvica, 1: 5-23 lpp.

Зайцев Ф.А. 1953. Фауна СССР. Насекомые жестокрылые. Том IV. Плавунцовые и вертячки. Москва, Ленинград, стр. 1-365.

Mārtiņš Kalniņš

Latvijas Entomoloģijas biedrība, Bioloģijas fakultāte, Kronvalda bulvāris 4, Rīga, LV-1842, Latvija